

Koncepcia rozvoja Miestnej knižnice Petržalka do roku 2030 s prioritami do roku 2026

PhDr. Katarína Bergerová
riaditeľka@knizniapetrzalka.sk

Verejná knižnica je miestnym strediskom informácií, ktoré pohoťovo sprístupňuje všetky druhy znalostí a informácií svojim používateľom. Služby verejnej knižnice sa poskytujú na princípe rovnosti pre všetkých, bez ohľadu na vek, rasu, pohlavie, náboženstvo, národnosť, jazyk alebo spoločenské postavenie. Špecifické služby alebo materiály sa musia poskytovať tým používateľom, ktorí nemôžu z akéhokoľvek dôvodu využívať bežné služby a materiály, napríklad národnostným menšinám, postihnutým osobám, ľuďom v zdravotníckych alebo nápravno-výchovných zariadeniach. Všetky vekové skupiny musia nájsť v knižnici materiály zodpovedajúce ich potrebám. Knižničné zbierky a služby musia zhrňať všetky druhy príslušných médií a moderných technológií, ako aj tradičných materiálov. Vysoká kvalita a prispôsobenie miestnym potrebám a podmienkam sú podstatné. Materiály musia odrážať súčasné trendy a vývoj spoločnosti, rovnako, ako históriu ľudského úsilia predstavivosti. Zbierky a služby by nemali podliehať žiadnej forme ideologickej, politickej alebo náboženskej cenzúry, ani komerčným tlakom.

(Manifest IFLA/UNESCO o verejných knižniciach)

Miestne zastupiteľstvo mestskej časti Bratislava – Petržalka na svojom zasadnutí zo dňa 27. júna 2023 schválilo Uznesenie č. 139, ktorým požiadalo riaditeľku Miestnej knižnice Petržalka vypracovať koncepciu rozvoja Miestnej knižnice Petržalka do roka 2030 s prioritami do roka 2026. „Koncepcia zahŕňa aj priestorové podmienky, personálne možnosti a rozvoj nových služieb, využitie nových technológií a možností s prihliadnutím na aktuálny PHSR mestskej časti do roka 2028, finančný dopad navrhovaných riešení s časovým rámcom realizácie. Táto koncepcia bude riadne prerokovaná a vzatá na vedomie miestnym zastupiteľstvom mestskej časti Bratislava – Petržalka.“

Koncepcia rozvoja Miestnej knižnice Petržalka do roka 2030, ktorá sa venuje rozvoju Miestnej knižnice Petržalka, nadväzuje na predchádzajúcu koncepciu vypracovanú a schválenú na roky 2015 – 2020.

V predošlej stratégii bolo stanovaných päť základných dlhodobých cieľov v oblasti budovania a sprístupňovania knižničných fondov; budovania a modernizácie priestorov a priestorových podmienok pobočiek s cieľom spĺňať základné požiadavky na dobré, kvalitné a konkurenčné prostredie; rozvoja, modernizácie a profesionalizácie knižničných služieb; inovácie a aktualizácie technického vybavenia a udržania kultúrno-vzdelávacieho významu knižnice.

Pri tvorbe nového dokumentu slúžili ako podkladové materiály PHRSR – pracovná skupina – kultúra, Zápisnica zo 16.5.2023, kde sa prediskutovala strategická časť jednotlivých projektových balíčkov a pripomienky členov pracovnej skupiny.

- Vytvorenie priestoru na kultúrne vzdelávanie obyvateľstva Petržalky
- Zriadenie priestoru na neformálne stretávanie mladých ľudí, ktoré by bolo dostupné všetkým mladým ľuďom v MČ Bratislava-Petržalka (priestor by bol využívaný na rôzne semináre, neformálne workshopy, diskusie, ale i výstavy umenia či koncerty začínajúcich kapiel, organizácia a zvyšovanie kvality podujatí);
- Obnovené kultúrno-spoločenské objekty a ich lepšie využívanie pre potreby návštevníkov a lokálnej komunity;
- *Revitalizované verejné priestory v blízkosti kultúrnych domov a pobočiek knižníc (do roku 2026, 3 priestory pred kultúrnymi domami a pred 9 miestnymi knižnicami);*
- Viac účelovosť kultúrnych zariadení a zvýšenie ich konkurencieschopnosti;
- *Debarierizované, inkluzívne, multikultúrne, objekty dostupné kultúrno-spoločenské MČ (všetky tri kultúrne domy, toalety, prístupy do všetkých knižníc);*
- Pravidelná spolupráca medzi kľúčovými aktérmi v kultúre (pri organizácii podujatí ako je napr. Na palube jednorozčca, Bratislavské mestské dni, Vianočná Bratislava a iné podujatia jednorazové).
- Užšia spolupráca s nezriadenou kultúrou

Na základe skúseností z plnenia úloh z predchádzajúceho obdobia sa predkladateľka s kolektívom pracovníkov knižnice, rozhodli pre tri strategické oblasti, ktoré sú následne špecifikované v prioritách a opatreniach:

- Strategická oblasť 1
Budovanie, trvalé uchovávanie, ochrana a sprístupňovanie knižnično-informačného fondu
- Strategická oblasť 2
Rozvoj knižnično-informačných služieb a metód poskytovania a správy informácií, znalostí, podpora vzdelávania a dobrých medziľudských vzťahov
- Strategická oblasť 3
Udržateľnosť a jedinečnosť knižnice, infraštruktúra vo verejnom priestore.

Na plnenie úloh v uvedených strategických oblastiach bude potrebné vzájomné pochopenie, spolupráca a koordinácia, ako aj primerané finančné prostriedky.

Koncepcia rozvoja Miestnej knižnice Petržalka

Východiskový stav

I. Profil

Miestna knižnica Petržalka je univerzálnou verejnou knižnicou.

Právna forma: rozpočtová organizácia mestskej časti Bratislava – Petržalka, ustanovená Zriaďovacou listinou z 20.6.1986 v znení Dodatku č.1 zo dňa 18.4.1991, Dodatku č. 2 zo dňa 18.12.2001, Dodatku č.3 zo dňa 23.4.2002, Dodatku č. 4 zo dňa 11.1.2007 a Dodatku č. 5 zo dňa 10.3.2009 (úplné znenie).

Miestna knižnica Petržalka (ďalej len „knižnica“) je kultúrna, vzdelávacia a informačná organizácia.

Knižnica má právnu subjektivitu, hospodári s vlastnými finančnými prostriedkami každoročne pridelenými od zriaďovateľa (Miestne zastupiteľstvo), čím je priamo napojená na jeho rozpočet.

Knižnica sa radí do systému pamäťových a fondových inštitúcií. Fond knižnice je kultúrnou hodnotou, má kultúrny význam.

Knižnica je aktívnym členom Slovenskej asociácie knihovníkov a knižníc a Spolku slovenských knihovníkov a knižníc.

Štruktúra:

Riaditeľstvo, Kutlíkova 17 (administratívna časť, budova Technopolu, od roku 2007)

Furdekova 1 služby pre deti a mládež (debarierizovaná, presah do exteriéru nie ideálny)

Vyšehradská 27, Vavilovova 24, služby pre deti, mládež a dospelých (debarierizované, presahy do exteriéru, nie ideálne)

Prokofievova 5 (debarierizovaná, presah do exteriéru), **Turnianska 10** (nesplňa kritériá bezbarierovosti-budova školy 1988), pobočky rodinného typu so spoločenskými priestormi, študijnými sektormi, služby pre deti, mládež a dospelých

Rovniankova 3, Haanova 37 (presah do exteriéru), (debarierizované) **Lietavská 16** (nesplňa kritériá bezbarierovosti, presah do exteriéru),, služby pre dospelých

Vavilovova 26 (debarierizovaná, presah do exteriéru), pobočka s odbornej, populárno-náučnej a cudzojazyčnej literatúry.

II. Základné funkcie

Miestna knižnica Petržalka poskytuje nenahraditeľné služby v oblasti kultúry, vzdelávania a poznávania:

- a) dokumentuje a poznáva - získava, spracováva, ochraňuje, dokumentuje buduje univerzálny knižničný fond s prihliadnutím na dokumenty miestneho významu (mestská časť Petržalka, hlavné mesto Bratislava, Bratislavský kraj),
- b) poskytuje komplexné služby - prístupňuje knižničné dokumenty (knihy, časopisy, odborné dokumenty, atď.) širokej verejnosti bez obmedzenia (výpožičky vo voľnom výbere absenčne,

prezenčne, online), t.j. knižničný dokument je dostupný pre každého zaregistrovaného čitateľa fyzicky alebo online cez katalóg e-knží www.kniznicapetrzalka.sk,

- c) vytvára podmienky pre prácu - verejný internet, pripojenie k wifi,
- d) ponúka elektronické výpožičné služby - vyhľadávania v on-line katalógu na webovom sídle pre registrovaných používateľov cestou svojho konta, e-knhy,
- e) vychováva, baví, podporuje a povzbudzuje - vytvára podmienky na podporu voľnočasového samo vzdelávania, kultúrnych zážitkov, zábavy a spoločenského vyžitia,
- f) komunikuje, je priateľská a zodpovedná - podpora komunitného života, dobrého spolunažívania, susedských vzťahov,
- g) pomáha, vzdeláva a informuje – podporuje vzdelávanie ako jedného z kľúčových nástrojov kvality a rozvoja spoločenského života obyvateľov
- h) je dostupná, flexibilná – špeciálne služby a prístup k znevýhodneným alebo starším občanom

III. Aktuálny stav a plnenie stanovaných cieľov z predchádzajúceho strategického dokumentu:

V ostatnom strategickom dokumente si Miestna knižnica Petržalka stanovila päť základných cieľov:

1. Udržanie záujmu čitateľskej verejnosti: budovanie, udržiavanie, ochrana a sprístupňovanie knižničného fondu v kvalite, množstve a rôznorodosti tak, aby bol udrжанý záujem používateľov a návštevnosť pobočiek, nákup knižničných dokumentov.
2. Priestorové podmienky: modernizácia priestorov a priestorových podmienok pobočiek, ktoré budú spĺňať základné požiadavky na dobré, kvalitné a konkurenčné prostredie, vybavených multifunkčnými priestormi, sektormi, oddychovými zónami, technickým a bezbariérovou dostupnosťou.
3. Rozvoj, profesionalizácia a modernizácia knižnično-informačných služieb, odbornej zručnosti knihovníkov v meniacich sa komunikačných podmienkach ovplyvnených rozvojom informačných zdrojov, technológií.
4. Inovácia, obnova, dopĺňanie a aktualizácia technického a softvérového vybavenia.
5. Udržanie kultúrno-vzdelávacieho významu knižnice a jej nezastupiteľnej úlohy v živote obyvateľov mestskej časti ako opodstatnenej, fungujúcej organizácie.

K bodu 1. Udržanie záujmu čitateľskej verejnosti: budovanie, udržiavanie, ochrana sprístupňovanie knižničného fondu:

- fond knižnice je plne automatizovaný a fyzicky voľne dostupný, univerzálny, tvorený klasickými knihami, periodikami a audiovizuálnymi dokumentami
- nelicencované elektronické informačné zdroje (NEIZ) z oblasti literatúry a príbuzných odborov (www.kniznicapetrzalka.sk, katalógy)

- knižnica (vrátane jej fondu) je členom INFOGATE, súborného katalógu knižníc Slovenska ((www.kniznicapetrzalka.sk, katalógy), celoslovenská databáza knižničných dokumentov, spolupráca knižníc na báze medziknižničnej výpožičnej služby
- finančné krytie - rozpočet, mimorozpočtové zdroje, evidujeme vysoký nárast cien, čo ovplyvňuje množstvá obstaraných dokumentov
- výberom kvality titulov pri zohľadňovaní požiadaviek používateľov sa dbá v maximálnej možnej miere na pestrosť, aktuálnosť fondu a univerzálnosť fondu

Graf č. 1: Počet spracovaných kníh z rôznych zdrojov v priebehu 5 rokov

V roku 2018 bolo získaných - nákupom 5 669 kníh

- darmi 260 kníh

- z grantu 636 kníh

V roku 2019 bolo získaných - nákupom 5 247 kníh

- darmi 410 kníh

- z grantu 701 kníh

V roku 2020 bolo získaných - nákupom 4 856 kníh

- z kultúrnych poukazov 53 kníh

- darmi 134 kníh

V roku 2021 bolo získaných - nákupom 4 316 kníh

- darmi 105 kníh

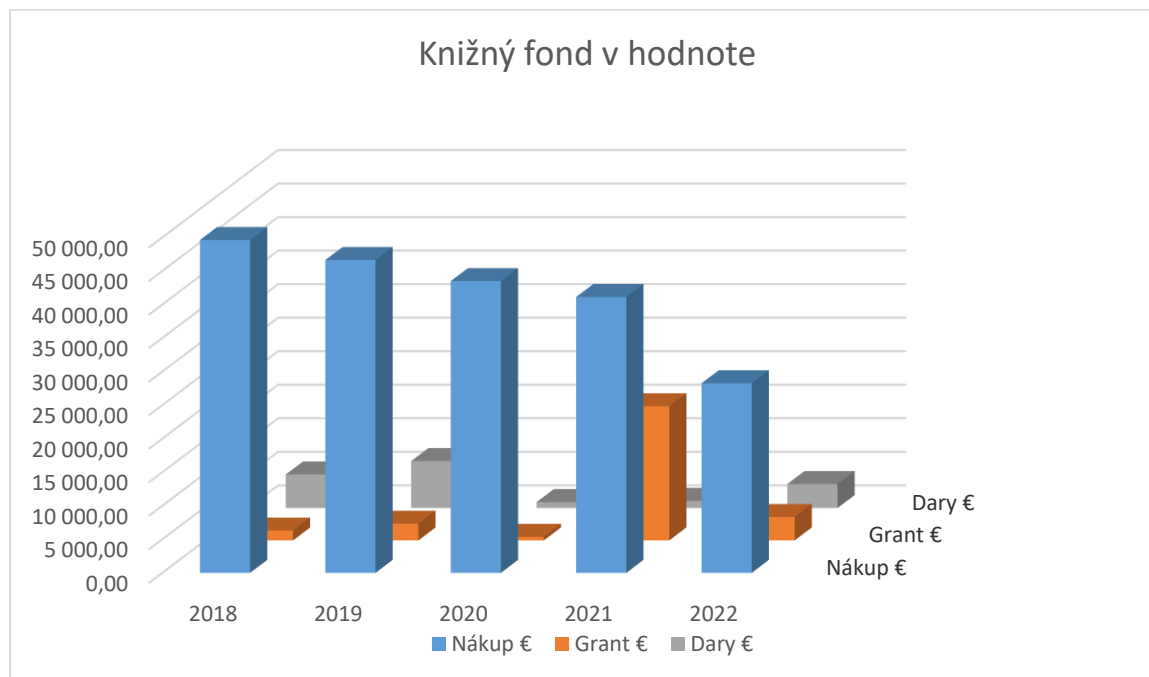
- z grantu 1 956 kníh

V roku 2022 bolo získaných - nákupom 2 852 kníh

- darmi 512 kníh

- z grantu 338 kníh

Knižnica využíva tri formy dopĺňania fondu, čím sa vytvára možnosť na šetrenie financií a zachovanie kapacity priestorov.

Graf č. 2: Knižný fond vyjadrený v hodnote v priebehu 5 rokov

Za rok 2018 tvorí hodnotu knižného fondu - z nákupov 49 623 €

- z darov 1 476 €

- z grantu 5 000 €

Za rok 2019 tvorí hodnotu knižného fondu - z nákupov 46 632 €

- z darov 2 495 €

- z grantu 7 000 €

Za rok 2020 tvorí hodnotu knižného fondu - z nákupov 43 490 €

- z darov 888 €

- z kultúrnych poukazov 535 €

- z grantu 15 000 €

Za rok 2021 tvorí hodnotu knižného fondu - z nákupov 41 124 €

- z darov 1 071 €

- z grantu 5 000 € (spojenie rokov 2020-2021 v nákupe)

Za rok 2022 tvorí hodnotu knižného fondu - z nákupov 28 269 €

- z darov 3 581 €

- z grantu 3 500 €

Knižnica:

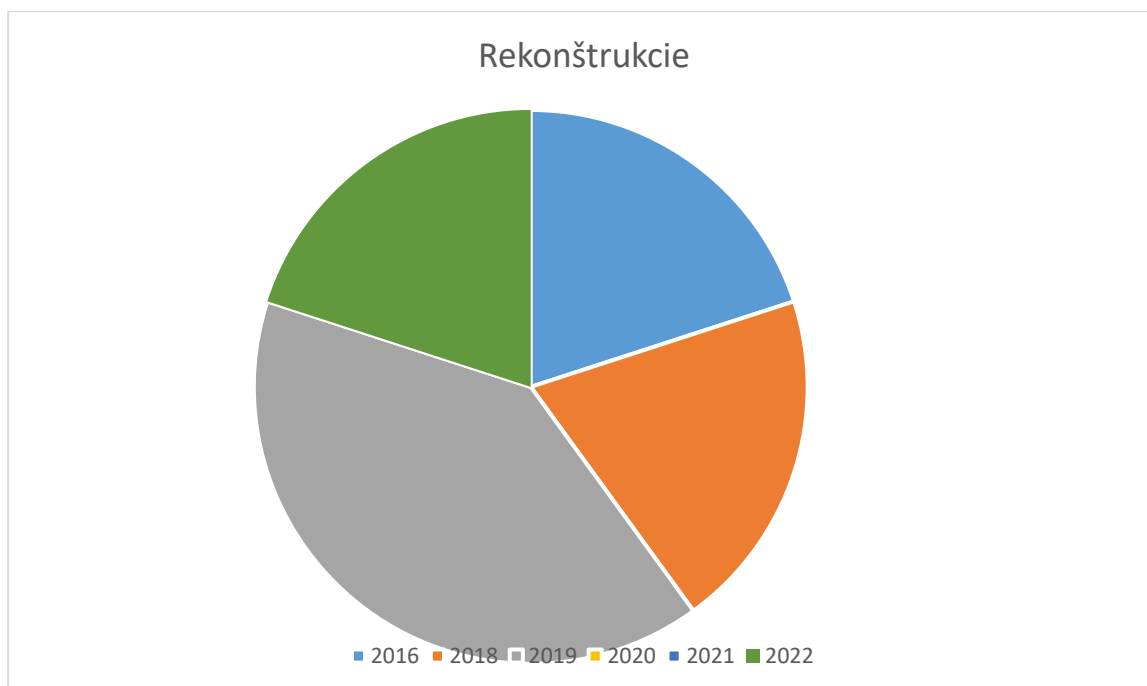
- a) hospodári ročne s rozpočtom v priemere **700 000 €**,
- b) spracuje ročne v priemere **5 000 kníh a 180** titulov **periodík** v hodnote **40 000 €** (rozpočet knižnice),
- c) knižničný fond dopĺňa z prostriedkov dotačného systému **Fondu na podporu umenia** ročne v priemernej hodnote **7 000 €** (mimo rozpočtové zdroje),
- d) priemerná hodnota **knižničného fondu** je **1 100 000 €**,
- e) priemerný počet evidovaných **kníh je 210 000 ks**,
- f) priemerná ročná ponuka **elektronických kníh** je **11 500 titulov**,
- g) ročný priemerný počet registrovaných **čitateľov a používateľov** je **8 000 osôb**,
- h) ročný priemerný počet **návštevníkov** knižnice (výpožičky, podujatia, aktivity) je **97 000 osôb**,
- i) ročný priemerný počet **výpožičiek** je **330 000** všetkých druhov knižničných dokumentov,
- j) ročný priemerný počet **výpožičiek elektronických kníh** je **1 000**,
- k) ročný priemerný počet vybavených **objednávok** od čitateľov je **16 000**,
- l) ročný priemerný počet vybavených **rezervácií** kníh je **600**,
- m) ročný priemerný počet **knižničných podujatí** (projekty, komunitné podujatia) je **300**.

K bodom 2 a 4. Priestorové podmienky: modernizácia priestorov a priestorových podmienok pobočiek, ktoré budú spĺňať základné požiadavky na dobré, kvalitné a konkurenčné prostredie... inovácia, obnova ...

- knižnica prevádzkuje lokálne pracoviská - knižnice rôznej veľkosti - nebytové priestory BP Petržalka, BD Petržalka, triedy základných škôl, DK Zrkadlový háj, riaditeľstvo - Technopol
- postupne realizovaná komplexná alebo čiastočná obnova interiérov pobočiek – rozpočet knižnice, realizácie prebiehali v súčinnosti oddelením miestneho úradu pod gesciou prednostu (do roku 2019) a vo vlastnej réžii za metodickéj spolupráce súvisiacich oddelení miestneho úradu (2022-2023)

Riziká (ohrozenia):

- nová filozofia prístupu zriaďovateľa k riešeniu otázky obnovy a správy priestorov, prispôsobenie sa, financie
- existujúci verejný priestor v okolí niektorých pobočiek, dostupnosť vo vnútroblokoch sídliska, nebezpečenstvo pre personál, vplyv na návštevnosť, obmedzenosť využívania exteriérov
- historická lokácia pobočiek, podmienená spoločenskými pomermi, kedy vznikali
- prvé nadzemné podlažia – prízemnia, rozvody, svetelnosť, dispozície bytov - obmedzenia
- v rámci územia Dvorov V a VI dnes absentuje kultúrna inštitúcia mestskej časti, dopyt po knižnici
- knižnica nemá vlastný priestor, vlastné, viacúčelové a reprezentatívne sídlo

Graf č. 3: Rekonštrukcie pobočiek a interiérové vybavenia

V roku **2016** bola komplexne zrekonštruovaná pobočka pre dospelých **Lietavská 16** s novou dispozíciou umožňujúcou komorné podujatia a rozšírenie ponuky služieb (internet, wifi, čítareň) Zrekonštruované boli stropy, steny, podlahy, elektroinštalácie, sociálne a denné priestory pre zamestnancov. Zakúpený bol nový knižničný mobiliár s výnimkou regálov na knihy, ktoré boli opravené a novo natreté, tak aby dopĺňali nové vybavenie. Obnova pobočky bola limitovaná finančne, sociálne zázemie bolo vybavené novou sanitou. Pred vstupné dvere bola nainštalovaná rolovacia bezpečnostná mreža a plošina pre bezbariérový prístup. Pre zabezpečenie ochrany zamestnancov a majetku je pobočka vybavená signalizačným zariadením s pripojením na pult centrálnej ochrany Mestskej polície Bratislava.

V roku **2018** prešla kompletnou rekonštrukciou pobočka **Vyšehradská 27**. Zrekonštruované boli stropy, steny, podlahy, elektroinštalácie, sociálne a denné priestory pre zamestnancov. Pobočka má nový knihovnícky mobiliár vrátane nových regálov a výpožičného pultu. Nová dispozícia umožnila zriadiť menší priestor s vybavením určený na podujatia pre deti. Pred vstupné dvere bola nainštalovaná rolovacia bezpečnostná mreža a plošina pre bezbariérový prístup. Pre zabezpečenie ochrany zamestnancov a majetku je pobočka vybavená signalizačným zariadením s pripojením na pult centrálnej ochrany Mestskej polície Bratislava.

Čiastočné obnovy s využitím vlastných finančných prostriedkov:

- Prokofievova 5 - nový koberec v spoločenskej miestnosti, výmena vchodových dverí, zakúpenie novej chladničky, detský inventár

- Rovniankova 3 – čiastočná výmena knižničného mobiliáru (výpožičný pult, interiérový nábytok príručnej knižnice a služobné zázemie a denné zázemie pre zamestnancov, vrátane kuchynky), do priestorov bola nainštalovaná klimatizácia
- Vavilovova 24 - nové elektro spotrebiče do dennej časti zamestnancov, skladací puzzle-koberec pre detské podujatia
- Vavilovova 26 - nový bibliobox pre skvalitnenie služieb pre návštevníkov knižnice
- Turnianska 10, do priestorov bola nainštalovaná klimatizácia, nový detský mobiliár pre spoločenské hry
- výmena kancelárskeho nábytku na útvare knižničných a informačných služieb

V roku **2019** prešla kompletnou rekonštrukciou pobočka pre dospelých **Haanova 37**. Zrealizované boli stavebné práce (stropy, steny, podlahy), nová elektroinštalácia, kúrenie, voda, sociálne a denné priestory. Interiérové vybavenie bolo kompletne obnovené, prispôsobené modernej dispozícii s oddychovou, študijnou alebo pracovnou časťou a tiež možnosťami komunitných podujatí. Pred vstupné dvere bola nainštalovaná elektrická rolovacia mreža. Pre bezbariérový prístup do pobočky bola nainštalovaná plošina. Pre zabezpečenie ochrany zamestnancov a majetku je pobočka vybavená signalizačným zariadením s pripojením na pult centrálnej ochrany Mestskej polície Bratislava-Petržalka.

Čiastočné obnovy s využitím vlastných finančných prostriedkov:

- Vavilovova 24- 26, revitalizácia a vyčistenie exteriéru pred vstupnými dverami
- výmena okien a vstupných dverí 1.a 2. NP Bytovým družstvom Petržalka
- pobočka Prokofievova 5 – denná časť pre knihovníkov vybavená kuchynským linkou vrátane ohrievača vody
  - Vavilovova 26, Furdekova 1, Vyšehradská 27 a Haanova 37 – otvorené letné oddychové zóny v exteriéroch pred pobočkami
  - Lietavská 16 - signalizácia s pripojením na pult centrálnej ochrany Mestskej polície BA
  - Furdekova 1 – vonkajšia bezpečnostná rolovacia mreža
  - Rovniankova 3, Turnianska 10, Prokofievova 5 – klimatizácia

V roku **2020** bo knižnica v dôsledku pandémie Covid-19 čiastočne uzavretá, reflektovalo sa presunom aktivít do virtuálneho priestoru, donáškou kníh, výdajom kníh do rúk formou online objednávok, rezervácií, karanténizáciou vrátených kníh...

Čiastočné obnovy s využitím vlastných finančných prostriedkov:

- zabezpečenie pracovných počítačov kamerami, aplikáciami
- vybavenie základnou technickou výbavou knižnice pre realizáciu videí, nahrávanie, prenosy

V roku **2021** pokračoval pandemický rok, zároveň bola zrušená pobočka v budove ZŠ **Dudova 2**. Zriaďovateľ prenajal knižnici skladové priestory na **Medved'ovej 21** na účely uskladnenia zariadenia zo zrušenej pobočky. Tieto priestory knižnica využívala do 30.6.2023, kedy zriaďovateľ nájom zrušil

a knižný fond bol prevezený do vysunutého pracoviska útvaru fondov na **Lietavskú 14**, kde bude uskladnený na potrebný čas.

Za účelom dosiahnutia bezpečného pracovného prostredia a dezinfekcie vzduchu sme vybavili rodinné pobočky Turnianska 10, Prokofievova 5, Vavilovova 24 a Vavilovova 26 germicídnymi žiaričmi.

V roku **2022** začali práce na kompletnej rekonštrukcii pobočky **Vavilovova 26**.

Čiastočné obnovy s využitím vlastných finančných prostriedkov:

- Prokofievova 5, Vavilovova 24 a Vavilovova 26 pracovné počítače, multifunkčné tlačiarne

V roku **2023** sa ukončila komplexná rekonštrukcia pobočky **Vavilovova 26**

Čiastočné obnovy:

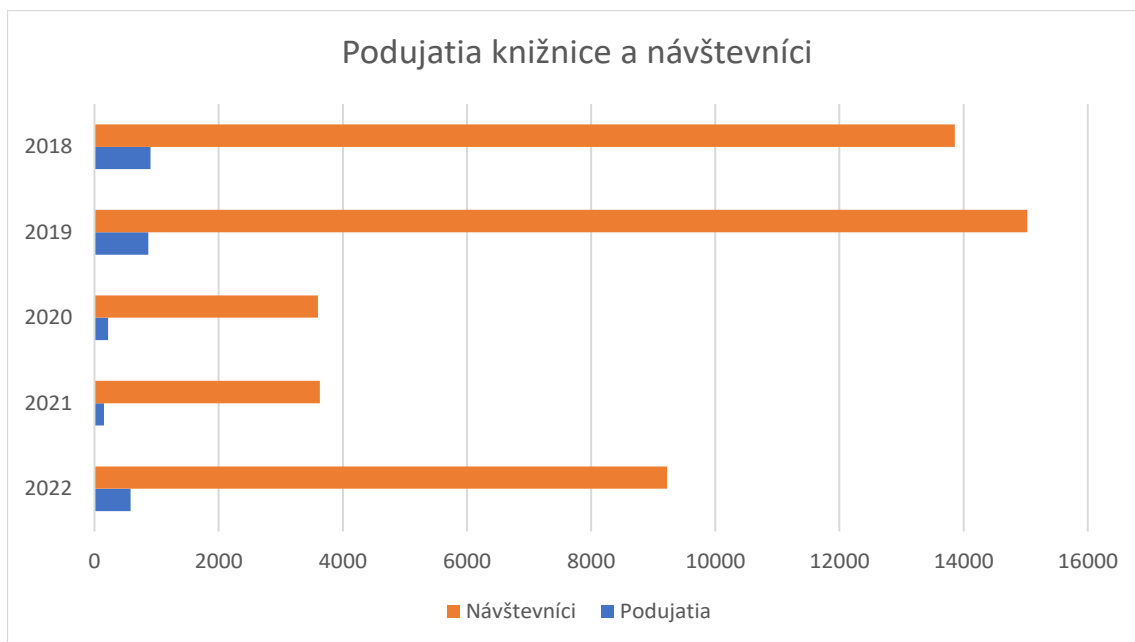
- Vavilovova 24 novšie knižničné regály zo zrušenej pobočky Dudova 2

K bodu 3. Rozvoj, profesionalizácia a modernizácia knižnično-informačných služieb, odbornej zručnosti knihovníkov v meniacich sa komunikačných podmienkach:

- knižnica sa aktívne prihovára používateľom vlastnými formami práce a komunikácie cez knihy, autorské projekty, spoluprácu a participáciu na tvorbe miestnych kultúrnych podujatí:
- knižnično-informačné služby sú realizované automatizovaným knižničným systémom Carmen, ktorý v danej verzii, ponúka spracovanie fondu a priamych výpožičiek a tiež základné on-line funkcie vyhľadávania, registrácie, objednávok a rezervácie v našej databáze, realizáciu výpožičiek elektronických kníh a časopisov, mailová alebo SMS komunikácia s čitateľom, služby znevýhodneným používateľom, systém sa bude rozvíjať už len obmedzené obdobie
- knižnica eviduje aktívny proces nárastu virtuálnych návštev, ktoré sa realizujú paralelne s fyzickými návštevami,
- s inštaláciou nového katalógu Carmen v roku 2016 si čitatelia môžu prostredníctvom knižnice požičať e-knihy do aplikácie Palm knihy, veľmi obľúbené sa stali počas pandémie, re čitateľov je to služba zdarma

Riziká (ohrozenia):

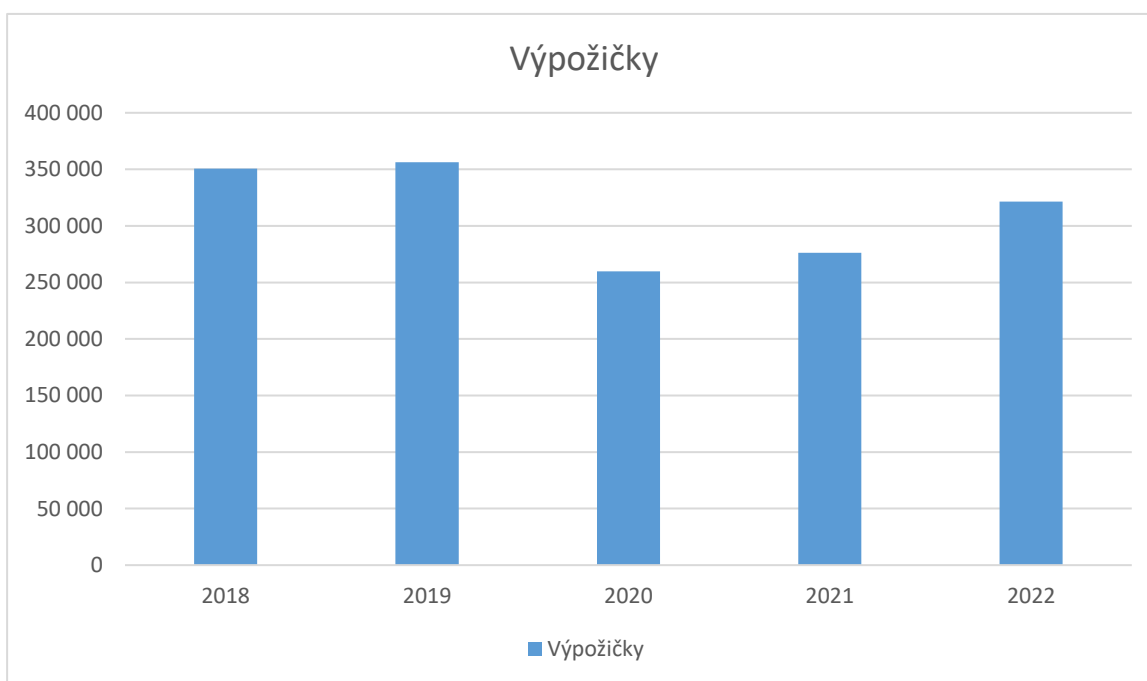
- odborná zdatnosť, univerzálnosť knihovníkov, spoločenský vývoj, skladba obyvateľstva, digitálna vyspelosť používateľov podmieňuje zvýšenú potrebu profesionálneho zázemia knižnice,
- personálna knihovnícka základňa, nevyhnutnosť odbornej zdatnosti knihovníkov, flexibility a kreativity
- knižnica eviduje dlhodobu finančnú podhodnotenie zamestnancov vzhľadom k nárokom kvalifikáciu a všestrannosť na všetkých pozíciách

Graf č.4: Knižničné podujatia a návštevníci podujatí v porovnaní za dané obdobie

- v roku **2018** bolo zorganizovaných 904 podujatí pre 13 859 návštevníkov
  - vznikol nový autorský projekt Počúvadlo, festival čítania, prednesu a hudby
  - realizoval sa autorský projekt Prebuď sa s knihou, festival čítania a hovoreného slova
  - realizovaný autorský projekt – Petržalské súzvuky Ferka Urbánka, celoslovenská literárna súťaž začínajúcich autorov
  - realizovaný autorský projekt cyklu výstav o histórii Petržalky Taká bola Petržalka pod názvom Novodobá Petržalka 1999-2000
  - realizovaný autorský projekt Leto s petržalskou knižnicou
- v roku **2019** bolo pripravených a zrealizovaných 867 podujatí pre 15 029 návštevníkov
  - vznikol nový autorský projekt Letné oddychové zóny v priľahlých exteriéroch pobočiek Vavilovova 26, Furdekova 1, Vyšehradská 27 a Haanova 37
  - realizoval sa autorský projekt Taká bola Petržalka pod názvom Miléniová Petržalka
  - realizoval sa autorský projekt Prebuď sa s knihou, festival čítania a hovoreného slova
  - bol realizovaný autorský projekt Počúvadlo, festival čítania, prednesu a hudby
  - realizovaný autorský projekt – Petržalské súzvuky Ferka Urbánka, celoslovenská literárna súťaž začínajúcich autorov
- v roku **2020** (pandemický rok) priniesla knižnica 219 podujatí pre 3 600 návštevníkov
  - úspešná nová "pandemická" ponuka detských virtuálnych literárnych podujatí – pre školy, nový rozsah práce knihovníkov,
  - realizovaný autorský projekt – Petržalské súzvuky Ferka Urbánka, celoslovenská literárna súťaž začínajúcich autorov, realizovaný virtuálne, video hodnotenia a záverečný prenos z odovzdávania ocenení prenášaný priamo

- v roku **2021**(pandemický rok) bolo zorganizovaných 153 podujatí pre 3 632 návštevníkov pokračovanie virtuálnych literárnych aktivít so školami (len počas "uzávery")
  - vydanie publikácie Taká bola Petržalka, knižné spracovanie cyklu výstav o histórii Petržalky
- v roku **2022**, po ukončení pandémie Covid-19, bolo pripravených a zorganizovaných 579 podujatí pre 9 222 návštevníkov
  - vznik nových autorských projektov Petržalská akadémia vzdelávania, vzdelávací cyklu s odborníkmi a osobnosťami na rôzne aktuálne témy
  - realizácia autorského projektu Tisíc okien, tisíc slov, ľudské príbehy Petržalky za tisícimi oknami, festival tvorby a hudby cielený na Petržalku

Graf č.5: Množstvo výpožičiek v porovnaní za dané obdobie

Knižnica a jej služby odrážajú vysokú citlivosť voči potrebám a požiadavkám používateľov a návštevníkov, umožňuje používateľom on-line registrácie, objednávky, rezervácie a platby za služby, na všetkých pobočkách je dostupný internet pre verejnosť, bezplatné pripojenie na wifi, čítarne slúžiace tiež ako miesta na prácu alebo štúdium:

- a) v roku **2018** zrealizovala knižnica 350 659 výpožičiek kníh a dokumentov,
- b) v roku **2019** bolo zrealizovaných 356 332 výpožičiek,
- c) v roku **2020** (pandemický rok) je zaevidovaných 259 757 výpožičiek,
  - zavedená služba dovozu kníh mimo knižnice pre tých, ktorí nie sú schopní navštíviť knižnicu,
- d) v roku **2021** (pandemický rok) bolo zrealizovaných 276 260 výpožičiek,
- e) v roku **2022** knižnica zaregistrovala 321 333 výpožičiek,

- sprístupnená špecifická služba Detská digitálna knižnica „Kubo club“, je dostupná zdarma v smart zariadeniach
- spoluprácu s Knižnicou pre nevidiacich v Levoči, slabozrakým a nevidiacim sprostredkovávame on-line registráciu, pre čitateľov je to služba zdarma.

K bodu 5. Udržanie kultúrno-vzdelávacieho významu knižnice a jej nezastupiteľnej úlohy v živote obyvateľov mestskej časti ako opodstatnenej, fungujúcej organizácie.

Knižnica je súčasťou miestneho verejného priestoru Petržalky:

- má jednotný systém riadenia, činnosti, metód práce a propagácie
- je otvorená voči návštevníkom a verejnému priestoru, jej činnosťou presahuje do príľahlých exteriérov, voľný presun medzi pobočkami
- poskytuje služby, ktoré zabezpečuje na všetkých pobočkách s kvalifikovanými knihovníkmi
- rozsah a kvalita poskytovaných služieb zodpovedá základným požiadavkám verejnosti
- knižničná činnosť sa za posledné desaťročie výrazne rozšírila, obohatila o nové kultúrno-spoločenské, literárno-vzdelávacie a motivačné podujatia pre používateľov a širšiu verejnosť (výnimkou je pandémia Covid-19)
- rozmanitosť, kvalita množstvo knižničných podujatí a aktivít, široká ponuka úmerná očakávaniam používateľov, verejnosti a udržateľnosti knižnice

Riziká (ohrozenia):

- technické vybavenie niektorých pobočiek je na rôznej úrovni, nie vždy zodpovedá súčasným štandardom, tlak na financie
- ceny služieb, sledovanie registračných poplatkov v meniacich sa sociálnych podmienkach, skladba používateľov, cenový vývoj kníh, dokumentov, podpora zriaďovateľa
- historická lokácia knižníc (pobočiek) je zviazaná s pôvodným budovaním a rozširovaním sídliska
- požiadavky verejnosti na zriaďovanie knižníc, nové lokality, nové kultúrne potreby a formy trávenia voľného času
- nové podmienky pre samo vzdelávanie, poznávanie, získavanie informácií

Koncepcia rozvoja do roka 2030

Priority do roku 2026

Strategická oblasť 1

Budovanie, trvalé uchovávanie, ochrana a sprístupňovanie knižnično-informačného fondu

Ciel':

Knižnično-informačný fond predstavuje významnú časť kultúrneho, intelektuálneho a vedeckého dedičstva. Knižnica svoj fond dlhodobu buduje, profesionálne spravuje (reviduje, obnovuje, vyraduje, určuje spôsob využitia vyradených kníh) tak, aby bola zabezpečená vždy ponuka aktuálnych titulov, primerane zohľadnená požiadavka používateľov a dodržané pravidlá dané rozpočtom zriaďovateľa.

Priority:

Zabezpečiť, systematicky budovať a sprístupňovať univerzálny knižnično-informačný fond primerane požiadavkám používateľov pre rozvoj vzdelávania, získavania poznatkov a trávenie voľného času.

2024-2030

Vytvárať a obohacovať ponuku knižničného fondu náležite k jej zameraniu (univerzálna, verejná knižnica regionálneho typu) tak, aby sa používateľ dostal včas ku kvalitným, aktuálnym a zaujímavým informáciám.

2024-2030

Dostupnosť knižnično-informačného fondu, elektronické zdroje, nelicencované databázy, súborné katalógy a pod. pre používateľov bez rozdielu.

2024-2030

Knižnica ako pamäťová inštitúcia, má vo fonde dostupné spomienkové materiály, hľadá spôsob, ako pracovať so spomienkovým materiálom, tradíciami Petržalky, buduje povedomie o Petržalke.

2024-2030

Opatrenia:

1.1. Každoročne zabezpečovať finančné krytie akvizičnej činnosti knižnice (rozpočtované prostriedky, licencie a mimorozpočtové zdroje, granty, dotácie, dary)

90.000 €

2024-2026

1.2. Stála ponuka voľného výberu kníh a dokumentov na všetkých dostupných nosičoch knižnice pre široký okruh používateľov (tlačené, elektronické, audio), dopĺňanie nových licencií.

3.000 €

2024

1.3. Aktívna spolupráca s vydavateľstvami a distribútormi kníh, využívanie možností sponzorských darov a darov jednotlivcov, finančná efektívnosť, pestrosť a kvalita fondu.

2024-2026-2030

1.4. Spolupráca s kultúrnymi organizáciami, združeniami a spolkami pri získavaní cudzojazyčnej literatúry, literatúry regionálneho charakteru a literatúry Slovákov žijúcich v zahraničí a ďalšej populárno-náučnej literatúry.

2024-2026-2030

1.5. Optimálny pomer medzi dopĺňaním a vyradovaním nepotrebných titulov, podmienený kapacitou priestorov, bezpečnosťou, požiadavkami verejnosti a finančným krytím.

2024-2026-2030

Strategická oblasť 2

Rozvoj knižnično-informačných služieb a metód poskytovania a správy informácií, znalostí, podpora vzdelávania a dobrých medziľudských vzťahov

Cieľ:

Aktívna účasť knižnice na rozvoji miestnej kultúry, vzdelávania, podpora rozvoja založeného na vedomostiach, poskytovanie informačného zázemia a priestorových podmienok pre vzdelávanie, sociálna funkcia (kultúrno-komunitné stretávanie a pod., finančná výhoda služieb), je dostupná bez rozdielu.

Knihovník, ako aktívny používateľ technológií, zaručuje kvalitné poskytovanie služieb a poradenstva. Knihovník je aktívnym sprostredkovateľom medzi používateľmi a informačnými zdrojmi. Poskytuje poradenstvo v oblasti používania internetu a smart zariadení, sťahovanie aplikácií, e-výpožičiek atď.

Kvalifikovanosť, kompetentnosť, finančné ohodnotenie, profesijné vzdelávanie ako záruka poskytovania moderných knižničných služieb, tvorby kvalitných autorských projektov, činnosti, ekonomiky a hospodárenia knižnice.

Rozumná a účelná vlastná infraštruktúra, otvorená zmenám, so širokým spektrom aktivít, efektívnym systémom prevádzky, nájomných vzťahov, personálnej základne a vybavenosťou.

Priority:

Vzťah so zriaďovateľom, hľadanie efektívnych riešení na to, aby sa knižnica nedostávala do izolácie, podpora jej odbornej činnosti, nachádzanie prienikov spolupráce na posilnenie jej významu, skúmanie možnosti publikačnej činnosti, vydávanie materiálov o Petržalke, jej histórii a súčasnosti.

2024-2030

Spolupráca na tvorbe miestnej kultúry so zriaďovanou organizáciou Kultúrne zariadenia Petržalky, a neziskovým sektorom, podpora nezriaďovanej kultúry v rámci pôsobnosti knižnice.

2024-2026

Knižnica vytvára podmienky a zázemie pre realizáciu alebo spoluprácu s neziskovým sektorom – kultúrne projekty, podujatia celopetržalského významu.

2024-2026-2030

Podpora komunitného ducha a spolupatričnosti cestou vlastnej komunikačnej siete (partnerstvá, spolupráca, podpora, propagácia, participácia), rozvíjanie nových trendov, príprava jedinečných a originálnych podujatí.

2024-2026-2030

Finančné krytie služieb činnosti knižnice (rozpočtované prostriedky, a mimorozpočtové zdroje, granty, dotácie), využitie existujúcich možností.

2024-2026-2030

Opatrenia:

2.1. Knižnica prirodzene funguje vo virtuálnom priestore, priebežne rieši potrebu prenosu informácií vo vlastnej sieti, ako aj smerom k používateľovi (poradenstvo, vyhľadávania, zdroje a pod.), čo si vyžaduje obstaranie a prechod na nový, technologicky vyspelejší softvér Tritius - lepší prístup pre knihovníka aj čitateľa, prácu s ním cez webové rozhranie.

25.000

2025-2026

2.2. Finančná stabilizácia personálnej základne z dôvodu celospoločenského sociálneho vývoja a stagnáciou platových ohodnotení zamestnancov (charakter vykonávanej práce jednotlivých pozícií, rozširovanie vykonávaných činností, odborné oprávnenia na niektoré druhy práce v oblasti ekonomiky a hospodárenia, kvalifikačné skúsenosti, kumulované činnosti).

20.000 €

2024-2025

2.3. Komfort prístupu k správe konta čitateľa, manažovanie výpožičiek na diaľku (napr. on-line registrácie a platby za služby, vstupy do katalógov, kontrola svojho konta a pod.), linky na elektronické informačné zdroje z oblasti literatúry a príbuzných odborov. Digitálny čitateľský preukaz – nová možnosť čitateľských preukazov, zavedenie do knižničného systému, správa čitateľských preukazov.

4.000 €

2024

2.4. Obstaranie licencie a výpožičky audio kníh, nová služba

3.000 €

2024

2.5. Efektívnosť služieb pre čitateľov, šetrenie času, urýchlenie procesov, financie, bezpečnosť vďaka eliminácii prenášania hotovostí - elektronické úhrady, registračné poplatky, poplatky za služby priamo na pobočkách, obstaranie zariadení, služba banky...

1.500 €

2024

Strategická oblasť 3

Udržateľnosť a jedinečnosť knižnice, infraštruktúra vo verejnom priestore

Cieľ:

Kultúrna reprezentácia Petržalky, identita, značka knižnice a jej význam - vlastné reprezentačné sídlo organizácie - tvár knižnice. Knižnica sa bude naďalej definovať ako kultúrne značka, bude vychádzať z toho, čo tu je, ako s tým treba pracovať. Existencia knižnice je dôležitá z dôvodu zabezpečenia verejného záujmu v oblasti kultúry. Jej existencia vychádza z miestnych potrieb a špecifik, príjemcami sú obyvatelia.

Samostatnosť v navrhovaní, plánovaní, rozhodovaní a zodpovednosti za vlastné postupy a stratégiu podmienená spoluprácou so zriaďovateľom, pripravenosť, plánovanie a realizácia procesov súvisiacich s projektami zriaďovateľa.

Stabilné miesto v priestore sídliska, je organicky spätá s jeho vývojom, zmenami, má ambíciu podieľať sa na tvorbe kultúrnych podmienok a vzťahov v novej infraštruktúre.

Knižnica sa stáva súčasťou nových vznikajúcich lokalít v rámci vybavenosti. Zároveň zostáva v častiach, kde je dobrá dostupnosť pre obyvateľov, kde je žiadaná a využívaná.

Priority:

Ekonomika, efektívne nakladanie s financiami, udržateľnosť hospodárenia, ako aj celkového fungovania knižnice.

Analýza súčasnej infraštruktúry a potrieb obyvateľstva, tvorba podmienok na budovanie vlastného sídla (administratíva – služby – činnosť), vybudovanie vlastného sídla.

2024-2026

Opodstatnenosť súčasnej infraštruktúry, ekonomická efektivita ako podmienka revitalizácie užívaných, budovania nových priestorov, realizácie opráv, obstarávaní, správy a prevádzky.

2024-2026

Tvorba podmienok na vznik lokálnych knižníc – pobočiek, knižnica chce byť prirodzenou súčasťou novej občianskej vybavenosti, jej univerzálnosť je prínosom pre kultúrny život obyvateľov.

2024-2025

Participácia na príprave nového kultúrno-osvetového objektu, ktorého súčasťou je nová univerzálna pobočka – model zdieľaného priestoru.

2025-2030

Opatrenia:

3.1. Príprava a vypracovanie hĺbkovej analýzy aktuálneho stavu a vytvorenie akčného plánu k optimalizácii.

2024-2025

3.2. Na základe výsledkov analýzy knižnica zdefiniuje a pripraví realizačné kroky k vlastným infraštruktúrnym zmenám.

2025-2026

3.3. Kultúrna inštitúcia na území Nobelovho námestia, sektor Dvory IV a V, (participatívny prieskum k rozvoju Nobelovho námestia 2020-2022), v rámci ktorého bol potvrdený dopyt aj zo strany obyvateľov Petržalky aj zo strany pracovnej skupiny zloženej z odbornej verejnosti, angažovanej verejnosti a poslankýň a poslancov miestneho zastupiteľstva MČ BA – Petržalka. Námestie je lokálnym centrom týchto miestnych častí, navrhovaný priestor pre novú pobočku je situovaný na viditeľnom mieste na vstupnom bode do námestia z Petržalského korza, vo veľmi dobrej dostupnosti k základnej škole Nobelovo námestie. Knižnica bude okrem bežnej prevádzky aj zázemím pri organizácii kultúrnych podujatí organizovaných mestskou časťou resp. ňou zriaďovanými organizáciami.

2026-2030

3.4. K realizácii zámeru zriadenia pobočky bude nevyhnutné vybaviť interiér novým zaradením, knižničným mobiliárom, zariadeniami na prevádzku a sieťami. Spracovanie a predloženie projektu Komplexná infraštruktúra knižníc (dotačný systém FPU, MK SR), interiérové vybavenie novozriadenej pobočky

100 000 €

2026-2030

3.5. Obnova pobočky Vavilovova 24, vyhodnotenie možnosti otvorenia rokovania s vedením Bytového družstva Petržalka o predĺžení a podmienkach nájmu pobočky, no jednej z najžiadanejších a najdostupnejších. Bude nevyhnutné pochopenie a súčinnosť zriaďovateľa. Existuje projekt – 2. fáza – Rekonštrukcia knižnice Vavilovova 24.

2025-2026

Vízia

Obslužné miesta verejných knižníc by mali byť umiestnené tak, aby sa čo najviac využívali a pre ľudí z miestnej komunity boli čo najprístupnejšie. Knižnice by mali byť v blízkosti dopravných uzlov, prípadne v blízkosti centier komunitného života, obchodov, nákupných centier a kultúrnych centier. Tam, kde je to možné, verejné knižnice môžu zdieľať budovy, v ktorých poskytujú svoje služby aj ďalšie ustanovizne, ako sú múzeá, galérie, komunitné centrá, športové centrá a iné.

Smernica IFLA pre služby verejných knižníc

Knižnica chce byť naďalej spoločensky užitočná, kompetentná a sebavedomá. Prostredníctvom knižnice zriaďovateľ naplňa tiež jednu zo svojich kompetencií v oblasti kultúry, stará sa o kultúrnu infraštruktúru, ktorej je vlastníkom.

Knižnica chce poznať očakávania zriaďovateľa a obyvateľov, jeho kultúrnu politiku a aktívne sa podieľať na jej vytváraní a implementovaní.

Knižnica chce byť priestorom pre poznávanie, prácu, tvorbu a stretávanie sa a poskytovať k tomu potrebné informácie, poradenstvo, priestor a nástroje.

Chceme byť miestom, ktoré je prístupné, bezpečné, priateľské ku každému, k ľuďom a komunitám, chceme im ponúkať zázemie, povzbudzovať ich k tvoreniu, rastu a aktívnemu občianstvu.

Knižnica chce byť otvorenou, prihovárať sa spôsobom jej vlastným, ponúkať aktivity pre každého, zachovávať vzájomnú úctu, rešpekt, dobré vzťahy. Ponúkame pokojný priestor na sústredenie sa, či oddych, aj miesto na spoluprácu a tímové aktivity.

Poskytujeme základné technické vybavenie, umelecké pomôcky a hudobné nástroje. Prinášame stretnutia s osobnosťami kultúry a vedy, organizujeme čitateľské kluby, tvorivé dielne, jazykové stretnutia.

Sme knižnica, miesto umenia, literatúry, informácií, čítania, príbehov, zážitkov, neustáleho učenia sa a objavovania počas celého života. Veríme, že zvedavosť, ohľaduplnosť a empatia sú vlastnosti, ktoré každému pomáhajú k lepšiemu uplatneniu sa a prispievajú k lepšej budúcnosti nás všetkých.

Knižnicu môžete hľadať a nájsť na vami obľúbených adresách, miestach, podujatiach a sociálnych sieťach.

31.8.2023

Bratislava – Petržalka

PhDr. Katarína Bergerová
riaditeľka
Miestna knižnica Petržalka